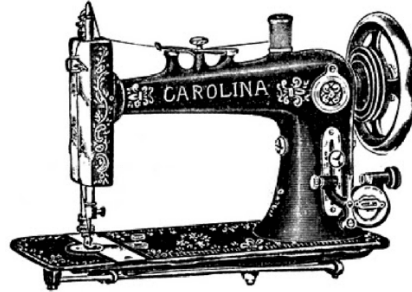

חושב, מרגיש, דואג

שגרה לעידוד התבוננות מנקודות מבט שונות על מערכת.

היכנסו לתוך המערכת:

בחרו מגוון אנשים מתוך המערכת ולאחר מכן נסו להתעמק בנקודת מבטו של כל אחד מהם. חשבו על מה שידוע לכם אודות המערכת ונסו לבחון מה כל אחד מהאנשים עשוי לחשוב ולהרגיש ומה חשוב לכל אחד מהם.

מחשבה : כיצד אדם זה מבין את המערכת ואת תפקידו בתוכה?

הרגשה : מהי תגובתו הרגשית של אדם זה למערכת ולמיקומו בתוכה?

חשיבות: מהם הערכים, סדרי העדיפויות או המוטיבציות של אדם זה בהקשר למערכת? מה חשוב לאדם זה?

המטרה: איזה סוג חשיבה מעודדת שגרה זו?

שגרה זו מעודדת את התלמידים לשקול את נקודות המבט השונות והמגוונות שמאפיינות אנשים שונים, אשר מקיימים אינטראקציות בתוך מערכת ספציפית. מטרתה של שגרה זו היא לסייע לתלמידים להבין, כי מגוון האנשים אשר לוקחים חלק במערכת חושבים, מרגישים ורואים דברים אחרת, על סמך מיקומם במערכת זו. שגרה זו מעודדת הטמעה של נקודות מבט, מעוררת שאלות ומציפה נושאים נוספים להמשך חקירה.

יישום: מתי והיכן ניתן להשתמש בכך?

ניתן להשתמש בשגרת חקירה זו לצורך בחינת נקודת המבט של כל אדם בתוך מערכת ספציפית. ניתן להשתמש בשגרה בנפרד, או בשילוב עם שגרה אחרת. להלן מספר רעיונות ושיקולים בנוגע ליישום שגרת חשיבה זו:

- בעת עבודה אישית או בקבוצות קטנות, ייתכן שכדאי לאפשר לתלמידים לכתוב מונולוג קצר או התרחשות, שיכללו כמה מן האנשים השונים אשר שותפים למערכת מסוימת. כך יוכלו התלמידים למלא את תפקידם של אנשים שונים במערכת ולהציג את ההתרחשות, כאשר כל תלמיד מגלם את נקודת המבט של אדם אחר.
- לאחר שהתלמידים יציגו אדם מתוך המערכת בדרך מסוימת, שאלו אותם כיצד ניתן להציג את אותו אדם בדרך שונה לחלוטין. הדבר יקדם את הבנתם של התלמידים, לכך שגם בקרב קבוצות ספציפיות של אנשים לא מדובר בנקודת מבט אחת, אלא במארג של נקודות מבט שבהן מחזיקים אנשים שונים וייחודיים.

יש לעודד את התלמידים לשקול את האופן שבו המחשבות, הרגשות והעדיפויות של האנשים השונים עשוי לעלות בקנה אחד עם מערכת ספציפית, או לסטות ממנה. כאשר מזוהות סטיות, שאלו את התלמידים כיצד מתחים אלה מטופלים בתוך המערכת? עשויים להתעורר דיונים אודות מבני כוח לא שוויוניים בתוך המערכת.

שגרה זו אמנם דורשת מן התלמידים להיכנס לנעליה של דמות מסוימת ולדמיין כיצד היא. הוא עשויים לחשוב ולהרגיש, ומהם סדרי העדיפויות שלהם, מנקודת המבט של דמות זו, אבל חשוב לזכור, כי התלמידים לעולם אינם יכולים באמת לדעת ולהבין נקודת מבט של אדם אחר. בעת עיסוק בשגרת חשיבה זו, חשוב שהתלמידים ישכילו להביט מעבר לסטריאוטיפים וינסו לדמיין את ניסיון החיים של אנשים מסוימים. עודדו את התלמידים שלכם לפתח דמויות ספציפיות שאת תפקידן ישחקו (לדוגמה, ג'וליה, עובדת זרה, דן, איש מכירות של מכוניות יד שניה וחיים, חבר כנסת מן הימין), וזאת בניגוד לסוגי אנשים (לדוגמה, עובד זר, איש מכירות של מכוניות יד שניה וחבר כנסת מן הימין).

כאשר יקבלו על עצמם נקודות מבט שונות, סביר להניח שהתלמידים יסתמכו על הנחות בנוגע לסוגי האנשים שמיוצגים במערכת. במקרה זה, באפשרותכם להוביל את התלמידים לדיון אודות המקור של הנחות אלה. באפשרותכם לעודד את התלמידים להתמודד עם ההנחות שלהם על ידי כך שתשאלו אותם מה הם באמת יודעים אודות נקודות המבט של אנשים אחרים, ומה עליהם לעשות (לדוגמה, לקיים ראיונות, לשוחח עם סבא/סבתא) כדי להכיר את נקודת המבט של אדם אחר.

פותח על ידי Project Zero, מרכז מחקר
בבית הספר לחינוך של אוניברסיטת הרווארד